

Internet als sociaal platform voor de toekomst ICANN moet plaats-maken voor een VN-internet-bestuur

Nummer 68, 28-12-2009

Door Jacob van Kokswijk

Sharm el Sheik – De toon was direct gezet: kort nadat het OpenNet Initiative het boek -Access Controlled op posters heeft aangekondigd, stonden op Flickr en Youtube de foto's en filmpjes waarin de VN-politie een poster verwijderd. Zelfs de BBC maakte er melding van. Het Internet Governance Forum (IGF) van de Verenigde Naties mag dan een open -forum zijn, een debat over China's censuur op het internet mocht niet starten als de -beschuldigde partij niet deelneemt, en de Chinese delegatie was ineens onvindbaar.

Half november kwamen in Egypte 1800 deelnemers uit 112 landen bijeen om alle facetten van een internationaal internetbestuur te belichten. Bijna honderd regeringen en een duizendtal belangenorganisaties waren vertegenwoordigd, ook – dankzij sponsoring van BTG – de internationale telecomgebruikersorganisatie INTUG, waarvan ondergetekende afgevaardigde was. Doel was consensus te bereiken om VN secretaris--generaal Ban Ki-Moon te adviseren over het bestuur van het internet en om aanbevelingen te doen aan de Verenigde Naties.

Na maandenlang voorbereiding in open overleg waren er meer dan honderd workshops en bijeenkomsten over best practices, coalitievergaderingen en open fora rond de belangrijkste thema's in een parallelle structuur. Daarnaast waren er de gebruikelijke keynote speakers en plenaire zittingen. Webcasts boden de mogelijkheid tot participatie uit alle werelddelen. De belangrijkste sessies zijn in alle VN-talen vertaald en de video- en audioverslagen van alle workshops en andere bijeenkomsten zijn www.intgovforum.org/ beschikbaar. Met deze opzet demonstreert de VN de interactieve en participatieve structuur van de IGF, en dat is nodig als je de beheerstructuur van internet opener en mondialer wilt maken.

Who controls the Internet?

Jarenlang was het internet een vrijplaats voor pioniers en nerds, wars van elke vorm van officieel bestuur. Begin deze eeuw, mede door de dot com hype en oprukkende cybercrime, werd het (gebrek aan) bestuur van het internet een steeds belangrijker onderwerp in de internationale betrekkingen. Wat ooit begon als een conferentie over het overhevelen van de internetvoordelen naar arme landen, mondde uit in die ene, lang verzwegen vraag: 'Who controls the Internet?'

Tijdens de wereldconferenties over de Informatiesamenleving (WSIS) in 2003 en 2005 probeerden regeringen, private sector en civiele gemeenschap een gemeenschappelijke visie rond de informatiesamenleving te formuleren en de digitale kloof te overbruggen. Dat leidde tot de oprichting van het Internet Governance Forum onder auspiciën van de Verenigde Naties, waarin regeringen en belangengroepen uit de hele wereld participeren.

Deelname aan dit mondiale debat is voor de meeste mensen een uitdaging, zeker voor vertegenwoordigers van kleine landen en ontwikkelingslanden. Het vereist diplomatieke vaardigheden en multidisciplinaire kennis van het internet. In alle delen van de wereld zijn dan ook, op aandrang van de VN, trainingsprogramma's opgezet om internetbestuurders op te leiden. Dit jaar zijn mensen uit vele regio's en pluriforme culturen aanwezig, meestal universitair opgeleid, jong, jurist en vrouw.

Naast de diverse nationale en transnationale overheden zijn er nog 35 instellingen en belangengroepen die zich in onderdelen officieel met het 'Internet Ecosysteem' bezighouden.

Het Internet Governance Forum is daarmee een mondiaal platform voor internetbestuur waarin regeringen, bedrijven, burgerorganisaties en topexperts over internetbeleid debatteren. De World Summit on the Information Society (WSIS) gaf in 2005, na zware Amerikaanse druk, nog geen enkele beslissingsmacht uit handen over de 'root' (de Domain Name System Root Zone, de database waarin alle TLD's zijn opgeslagen met de details van de organisaties die deze beheren) aan het IGF, maar dit jaar was merkbaar dat de speelruimte van de huidige beheerder, de Amerikaanse ICANN (Internet Corporation For Assigned Names and Numbers, een non-profitorganisatie in Californië) kleiner wordt. Er wordt openlijk gesproken over uitbouw naar een wettelijke en internationaal gerespecteerde opvolger die – net

als de ITU – onder de vlag van de Verenigde Naties vaart.

Dit jaar was er al een verschuiving in macht merkbaar. Bestuursvoorzitter Peter Dengate Thrush (een jurist uit Nieuw-Zeeland, gespecialiseerd in technische internetkwesties) laat weten dat de ICANN commissies heeft aangesteld die de organisatie meer transparant en democratisch moeten maken, zodat het over enkele jaren los van de federale regering van de VS kan functioneren.

Hand in hand met de globalisatie van het bestuur van internet gaat het toegankelijk maken van browsers – en daarmee internet – voor niet-Westers schrift. Het gaat immers niet aan dat Westerlingen een culturele voorsprong hebben wat betreft hun navigatiekunde: iedereen moet met zijn eigen schrift kunnen werken. De traagheid waarmee ICANN de IDN-domeinnamen in andere taalkarakters (Arabisch, Chinees (Vereenvoudigd), Chinees (Traditioneel), Japans en Russisch) tot nog toe implementeert, zal, aldus Dengate Thrush, met spoed worden aangepakt, al zijn er technisch nog wel wat hobbels te nemen. Het Arabisch schrift wordt bijvoorbeeld van rechts naar links geschreven, dus moet de URL in het Arabisch schrift ook andersom. Het gaat bij geïnternationaliseerde domeinnamen om niet-ASCII top-level domeinnamen (dat zijn de lettercombinaties achter de laatste punt in een internetadres, maar dan in niet-Westerse tekens) en taal-tekensconversie met IDNA (International Domain Names in Applications, waardoor bijvoorbeeld Cyrillisch, Arabisch, Chinees of Japans gebruikt kan worden om internetadressen in browsers en andere applicaties in te voeren). Griekenland gaf een demonstratie over hoe het Griekse tekens via IDNA had geïmplementeerd.

Op het vierde IGF zijn naast het zo belangrijke thema van geïnternationaliseerde domeinnamen (IDN's) verder talloze facetten die bij bestuur van internet komen kijken aan de orde gesteld: van auteursrechten tot selectieve filtering en misdaad. Het overgrote deel (38 procent) van de cyber attacks komt uit de VS, 13 procent uit China en 8 procent uit Nederland (!), terwijl het als cybercrime-vriendelijk bekendstaande Rusland pas daarna volgt. Als oplossing tegen dit soort misdaad zouden gebruikers een soort 'digitaal rijbewijs' moeten hebben, zeggen velen, terwijl tegelijkertijd het open karakter van internet behouden zou moeten blijven. Maar zoals het woord 'privacy' verschillende betekenissen en belevingen kent, lopen ook de belevingen van transparantie, openheid en mondigheid van burgers uiteen.

Hoe nu verder?

Aan de hand van vier hoofdthema's (Beheer van proceskritische internetbronnen, Veiligheid, openheid en privacy, Toegang en diversiteit, en internetbestuur in het licht van de WSIS-uitgangspunten) is in alle werkgroepen en fora de ontwikkeling van een toekomstig bestuur van het internet besproken. De rode draad in alle discussies was de acceptatie van het IGF als platform voor bevordering van de dialoog over dit bestuur. De sprekers benadrukten het belang van het IGF en sommigen vonden dat het VN-mandaat snel moet worden uitgebreid tot het beheer dat nu bij ICANN ligt, waardoor de volgende bijeenkomst in 2010 in Vilnius (Litouwen) meer inhoud zou hebben.

Het lijkt kortom gedaan met de hegemonie van de VS inzake het beheer van internet.

Meer informatie: <http://www.intgovforum.org/cms>

Over de root

De internet-root bestaat uit 13 verschillende DNS-root servers. Dit zijn DNS-servers die doorverwijzen naar de juiste name server voor een bepaald top-level-domein (TLD) zoals de generieke domeinen .com, .org, .info, en .eu en landdomeinen als .nl. Als een gebruiker een internetadres intikt, zoekt de pc een ip-adres bij de naam. Het DNS (domain name system) werkt immers op basis van ip-adressen, terwijl mensen een voorkeur hebben voor namen, die door de name servers vertaald worden. De computer vraagt in principe – echter lang niet altijd, want er wordt gebruik gemaakt van caching – eerst een van de root servers om antwoord. Deze weten voor elk bestaand TLD wat de juiste name servers zijn en geven een verwijzing terug als antwoord. Vervolgens wordt de vraag om het juiste ip-adres aan een van deze talrijke name servers gesteld, die doorverwijzen naar de server waarop een web site is gehost.

De root servers zijn dus essentieel voor het opzoeken van elke naam op internet. Om de beschikbaarheid zo veel mogelijk te garanderen zijn er 13 verschillende adressen voor de root servers, waarvan ongeveer de helft gebruik maakt van een techniek (anycast genoemd) om de beschikbaarheid verder te vergroten. Er zijn in feite zo'n 120 verschillende root servers.

Het is onjuist dat alle root servers zich in de VS bevinden, een argument dat wel eens wordt gebruikt om te pleiten voor meer internationaal toezicht op het beheer van internet. Maar met elke anycast-node meegeteld stonden er 41 servers in Noord-Amerika (dus ook in Canada), 35 in Europa en 43 in andere werelddelen (gegevens van 2006). Het beheer van de root servers gebeurt traditioneel wel vaak vanuit de VS. En ICANN, een non-profitorganisatie die formeel onderdeel uitmaakt van het Amerikaanse ministerie van Handel, beheert zelf één root server.

Het grote struikelblok van de internationale internetgemeenschap zit hem echter in het feit dat ICANN als Amerikaanse organisatie zeggenschap heeft over welke TLD's zijn toegelaten. Lange tijd heeft zij namelijk aanpassingen aan het DNS, zoals internationalisering van TLD's, tegengehouden. De resultaten van een koerswijziging zijn nu echter tastbaar nadat half november de eerste IDN's door ICANN zijn goedgekeurd.